

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2321

av Kerstin Lundgren (C)

En hållbar värld

---

### **Förslag till riksdagsbeslut**

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att fullfölja stödet till Ukraina och av det östliga partnerskapet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändigheten av en fortsatt tydlig svensk linje i förhållande till utvecklingen i Ryssland, som gäller såväl landets utrikes- och säkerhetspolitik som demokratiska, medborgerliga och mänskliga rättigheter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka den internationella brottmålsdomstolen (ICC).
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det fortsatta biståndssamarbetet i Subsahariska Afrika med länder som Burkina Faso.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör redovisa hur man tänker säkerställa ett fortsatt klimatfokus i utrikespolitiken efter 2015.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige globalt bör lyfta frågan om antibiotikaanvändning och bakteriell resistens mot läkemedel.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör främja företagsamhet och handel som viktiga förutsättningar för att bekämpa och utrota fattigdom.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om betydelsen av fortsatt arbete inom ramen för OECD för ett stärkt regelverk mot skatteflykt och för s.k. land-för-land-redovisning.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör redovisa sitt arbete med att klimatsäkra det svenska biståndet för riksdagen.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Sveriges fortsatta arbete för hbtq-personers rättigheter, såväl i vårt närområde som i övriga delar av världen.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en parlamentarisk utredning av Sveriges politik för global hållbar utveckling.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om efterlevnaden av FN:s resolutioner 1325, 1810 och 1960.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kärnvapennedrustning och ett aktivt svenskt arbete för en internationell kärnvapenkonvention.

## **Inledning**

Sverige ska vara en ledande kraft för socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling i EU, Europa och vår värld. Sverige ska medverka till att människor får redskap till förändring, frihet och försoning, medverka till mer hållbara globala ekonomiska regelverk, medverka till ansvarsfulla miljö- och klimatinsatser. Så bygger vi långsiktig säkerhet tillsammans med andra.

Sveriges röst ska göra skillnad – i ord och handling. Sverige ska vara en tydlig aktör för mänskliga rättigheter, internationell rätt och hållbar utveckling såväl i vår närmiljö som långt borta. Det må gälla i Arktis för att skydda urbefolkningens rättigheter eller känsliga havsmiljöer, må gälla hbtq-personers rättigheter i till exempel Ryssland. Det må gälla att anklagade för brott mot mänskligheten ställs inför rätta, att Internationella brottmålsdomstolens roll inte undergrävs utan stärks. Det må gälla att genom handling bidra till att både utrota fattigdomen, trygga livsmedelsförsörjningen i världen och kraftfullt möta klimathot.

## **Det östliga partnerskapet, Ukraina och Ryssland**

Även i Europa och i vårt närområde utmanas demokrati, mänskliga rättigheter, fred, säkerhet och förutsättningarna för hållbar ekonomisk tillväxt. Det är inte någon tvekan om att nygamla nationalistiska konservativa strömningar medfört ökade spänningar. Inte minst har den nuvarande politiska ledningen i Ryssland kommit i öppen konflikt med såväl Georgien som Ukraina. Ryssland har brutit mot internationell rätt och den

överenskomna säkerhetsordningen i Europa, tydligast i samband med annekteringen av Krim och de insatser för destabilisering av Ukraina som alltjämt pågår.

EU-projektet inom det östliga partnerskapet baserar sig på frivillighet och är ett exempel på samarbete för utveckling, demokrati, stabilitet och starkare ekonomi i östra Europa. Viktigt i detta sammanhang är att EU:s medlemsländer genom partnerskapet kan visa sitt engagemang för utvecklingen i hela Europa. Dörren till EU-medlemskap ska stå öppen för de länder som lever upp till kriterierna. Det är nu helt nödvändigt att länder som Ukraina men även Moldavien och Georgien kan lita på EU. Inte minst måste Ukraina få stöd i den svåra situation som landet nu befinner sig i, särskilt som en ny politisk och fullt legitim ledning finns i landet. Stödet till Ukraina och det östliga partnerskapet behöver utvecklas. Sverige måste fortsatt vara en ledande kraft för att driva på det arbetet. Detta bör ges regeringen till känna.

Den nuvarande ryska ledningen har tydligt uppvisat en alltmer aggressiv och nationalistisk utrikespolitik. Den allt hårdare repressionen mot oliktankande, mot civilsamhället, mot hbtq-personer, journalister med flera hotar de demokratiska värden landet ställt sig bakom såväl som de mänskliga rättigheterna. Särskild uppmärksamhet behöver därför fästas vid de fortsatta relationerna för att stödja de värden som vi alla ställt oss bakom, bland annat som medlemmar i Europarådet. Vikten av kontinuitet och en fortsatt tydlig svensk linje i förhållande till utvecklingen i Ryssland bör ges regeringen till känna.

## **Värna universella fri- och rättigheter**

Under den förra mandatperioden rullade den arabiska våren från land till land. Förtryckare störtades, men bakslagen har varit många. Förändringar tar tid. För de människor som drivs på flykt och lever under hot är situationen ohållbar. Världssamfundet har inte kunnat samlas trots omvärldens skyldighet att skydda. Förtryck, olösta konflikter och terrorism leder till att vi nu ser den största flyktingkatastrofen sedan det andra världskriget. Olika minoriteter, såväl etniska som religiösa, hör till dem som drabbas hårdast. Utvecklingen i Syrien och Irak samt Kurdistan (den kurdiska delen av Irak) utgör idag ett direkt hot om att fler länder i Mellanöstern och Nordafrika kan dras in i krig och konflikt. Sverige och EU måste öka sina ansträngningar för att hitta politiska lösningar samt bekämpa ISIS och liknande terrororganisationer. Målsättningen ska vara att långsiktigt och tydligt stödja framväxten av demokratiska strukturer, frihet, försoning och fred. Människors drömmar om frihet går i längden aldrig att stoppa. Här liksom i övriga konflikter är det avgörande

att kvinnor blir delaktiga i processerna för att nå hållbara lösningar och utveckling. Tunisien visar att det är möjligt.

Utrikes- och säkerhetspolitiken syftar ytterst till att värna Sveriges intressen och universella mänskliga fri- och rättigheter. Sverige är som ett litet land starkt beroende av omvärlden. Samarbeten inom exempelvis EU och FN kan, liksom handelsavtal och bistånd, knyta länder närmare varandra så att konflikter undviks och utvecklingen av rättigheter, möjligheter och välbefinnande för människor världen över blir verklighet. För Sverige utgör FN en utrikespolitisk hörnsten och även om organisationen är i behov av reformer är världen i behov av en gemensam mötesplats, som bygger på den grund FN vilar på. Internationell rätt är central för Sverige.

Sverige måste fortsatt driva på i FN och dess säkerhetsråd för ett långtgående ansvarstagande för att förhindra nya folkmord. Det handlar om R2P, om skyldigheten att skydda. FN:s säkerhetsråd har ett entydigt ansvar för att förhindra folkmord och brott mot mänskligheten. Ansvaret för det som sker vilar särskilt tungt på samtliga stater med vetorätt. Det är viktigt att Sveriges och EU:s röst är tydlig gentemot de stater som söker smita från eller blockera FN:s uppdrag att skydda och säkra fred. Lika viktigt som det är att stödja FN och folkrätten är det att säkra att straffrihet inte råder för någon part i de olika konflikterna. Straffrihet sår frön till fortsatta konflikter. Den internationella brottmålsdomstolen (ICC) bildades för att ge den globala nivån kraft att förhindra straffrihet. Det vore rimligt att göra den till en domstol inom FN:s ram, men dit är troligen vägen ännu lång. Sverige måste dock aktivt arbeta för att stärka ICC. Detta bör ges regeringen till känna.

Afrika är en kontinent i förändring, en kontinent med stora möjligheter och utmaningar. Sverige måste långsiktigt vårda och värna det långvariga samarbetet för mänskliga rättigheter, landsbygdsutveckling, demokratiska institutioner, hälsa och utbildning (inte minst för flickor), SRHR och hållbar handel. Självklart även för att förebygga och lösa konflikter. Sverige stödjer bland annat FN-insatsen i Mali och tar ansvar för att stärka de regionala strukturerna som Eala och Ecowas. Det handlar då även om att förhindra att nya konflikter följer i porösa eller svaga stater som nu drabbas både av terrorism, ebola och hotas av miljökatastrofer. Liberia är ett land där Sverige fortsatt behöver verka långsiktigt och bevaka en fortsatt FN-närvaro. Men det måste även handla om att långsiktigt stödja de fattigaste ländernas strävan och demokratiska utveckling. Inte minst i perspektivet Ecowas och de utmaningar man står inför i Västafrika är det viktigt

att noga avväga det fortsatta utvecklingssamarbetet med länder som Burkina Faso. Detta bör ges regeringen till känna.

## **Grönt perspektiv och klimatfokus i utrikespolitiken**

Det är inte svårt att se att världen står inför en rad utmaningar. Den kanske allvarligaste handlar om miljön och klimatet. Ett ohållbart utnyttjande av ekosystemen i världen håller på att dramatiskt försämra livsmöjligheterna och uttömma oersättliga naturvärden för kommande generationer. Klimatfrågan är per definition global och kräver en utrikespolitik som med ett stort mått av ansvarskännande antar utmaningen om att tvågradersmålet ska uppnås och att jordens fattiga får berättigat stöd för att kunna ta del i en global grön omställning.

En hög ambitionsnivå i de internationella FN-förhandlingarna och bindande avtal är avgörande för att klimatmålen ska nås. När fattiga och rika länder kommer till klimatförhandlingarna med olika ingångsvärden är risken stor att ambitionsnivån blir för låg i förhållande till vad som behöver göras för att nå tvågradersmålet. Sverige behöver därför arbeta i parallella spår för att länder, kommuner och företag vidtar klimatåtgärder som går utöver det som bestäms av FN-avtal. Sverige behöver fokusera klimatfrågorna inom ramen för alla relevanta internationella och bilaterala samarbeten. Hur regeringen avser att säkerställa ett samlat klimatfokus i utrikespolitiken post 2015 bör redovisas i särskild ordning. Detta bör ges regeringen till känna.

Livsmedelsförsörjningen är strategisk för varje samhälle. År 2050 förväntas befolkningen på jorden ha ökat till 9 miljarder. Konkurrensen om livsmedel och råvaror kommer att bli tuffare. Lägg därtill konsekvenserna av klimatförändringarna som i grunden kan förändra förutsättningarna för livsmedelsproduktionen. I ett scenario där medeltemperaturen fortsätter att stiga är det först och främst känsliga miljöer och fattigare länder som drabbas. Men i den globala byn gäller att det som drabbar några med kraft kommer att drabba alla. Därför har vi alla ett ansvar att hantera effekterna av klimatförändringar.

Afrikas gröna ekonomi växer och det är viktigt att Sverige utvecklar ett nära samarbete för att främja detta. Utgångspunkten bör vara att stärka böndernas förutsättningar att bruka sina jordar och få avsättning för sina produkter på den afrikanska marknaden. Viktiga delar i detta är tillgång till kapital och marknader, infrastruktur, vatten, ägandefrågor, grödor och motståndskraft mot klimatförändringar. Utvecklingssamarbetet bör ges förstärkt landsbygdsfokus. Sverige måste också globalt

lyfta frågan om antibiotikaanvändning och bakteriell resistens mot läkemedel. Detta bör ges regeringen till känna.

## **Handel- och biståndspolitik för hållbar utveckling**

Vi lever idag i en globaliserings era – en tid präglad av snabba förändringar då teknik och ekonomi knyter människor världen över allt närmare varandra. Globaliseringens kraft är i grunden en fantastisk möjlighet. Nu finns chansen att utrota svält, farsoter, fattigdom och nöd. Innovationer sprids snabbt och kommer många till del. Utbyte med omvärlden berikar. Fattigdomen är fortfarande ett av de största problem mänskligheten har att hantera, men tack vare frihandel och växande öppenhet i världsekonomin har många länder i framför allt Asien men även i Afrika fått ekonomisk tillväxt och spridning av välstånd.

I många fattiga länder är miljökraven på både industri, jordbruk, gruvdrift och andra aktiviteter mycket lågt ställda och både arbetare, lokalbefolkning och världssamfundet utsätts för stora risker. Det handlar inte bara om utsläpp, markförstöring, utarmning av ekosystem och spridning av miljögifter utan även om utveckling av bakteriell resistens mot läkemedel och antibiotika. Därför är det en viktig del i frihandeln att offentliga och privata upphandlare höjer sina miljökrav och stödjer statsmakterna i utvecklingsländer att bygga upp miljölagstiftning och tillsynsmyndigheter. Svenska företag kan genom sina investeringar, sin teknik och sitt kunnande, och genom att ställa krav, bidra till hållbar utveckling.

Biståndet har en viktig katalytisk roll att spela för att ta vara på de positiva utvecklingsmöjligheter som ligger i kombinationen av frihandel och stark internationell klimatpolitik. I en sådan agenda bör ligga att främja företagsamhet och handel som en viktig förutsättning för att bekämpa och utrota fattigdom. Detta bör ges regeringen till känna.

Det är viktigt att säkerställa goda villkor för företagande och handel för att därmed undvika osund konkurrens till följd av nollbeskattning i skatteparadis. OECD:s arbete för ett gemensamt regelverk mot skatteflykt och så kallad land-för-landredovisning kan svara mot detta behov av globala lösningar för de multinationella företagen. Samtidigt är det viktigt att detta inte leder till nytt regelkrångel och byråkrati. Detta bör ges regeringen till känna.

Sveriges bistånd syftar till att utveckla en mer hållbar värld – ekonomiskt, socialt och ekologiskt. 1,4 miljarder människor lever alltså i extrem fattigdom, särskilt drabbade är människor i konflikt och post-konfliktmiljöer. Sverige har under åtta år med alliansregeringen tagit ansvar både för en ekonomisk utveckling som gör att biståndsnivån utvecklats samt för att säkerställa att 1 procent av BNI avsätts för utvecklingsinsatser enligt ODA. Därmed har Sverige varit en av de ledande krafterna för att bistå de fattigaste länderna, för att bistå humanitärt och för att millenniemålen ska kunna nås till år 2015. Prioriteringen av demokrati och mänskliga rättigheter, av klimat och miljö samt jämställdhet och kvinnors delaktighet måste värnas.

Sverige har ett självklart ansvar att leva upp till globala åtaganden och att genom exemplens makt bidra till den gröna omställningen i utvecklingsländerna. Vi kan visa att vi brutit sambandet mellan tillväxt och klimatpåverkan. Sverige har tagit ansvar för att utveckla globala fonder för att främja en omställning. Arbetet via Anpassningsfonden och nu den nya Gröna fonden måste fortsätta. Världsbanken konstaterar att utan klimatfokus kommer de uppnådda resultaten för fattigdomsbekämpning och millenniemål att kastas flera årtionden bakåt i tiden. Biståndet ska självklart klimatsäkras och hur detta ska ske bör regeringen återkomma till riksdagen för att redovisa.

Korruptionen är ett gissel för utveckling och ska på alla sätt motverkas. Av det skälet är det viktigt att fortsätta verka för såväl uppbyggnad av granskande institutioner och starkare ställning för parlamentets granskande roll som stöd till civilsamhällets möjligheter att granska och reagera på rapporter om korruption. Ett effektivt, långsiktigt och hållbart bistånd tar både fighten mot korruption och för Parisdeklarationens och Busan-deklarationens åtaganden.

Utbildning, inte minst för flickor, är ett viktigt verktyg i arbetet för att stärka människors rättigheter och möjligheter. Utbildning utgör också en grund för att förhindra könsstämpning och säkra flickors och kvinnors sexuella reproduktiva hälsa och rättigheter (SRHR). Det är viktigt att flickors utbildning kan fullföljas genom hela grundskolan och vidare. Ett fortsatt fokus på jämställdhet är viktigt då kvinnorna bär på nyckeln till utveckling. Världsbanken har i sina rapporter visat att det är avgörande för länders ekonomiska utveckling och välstånd att kvinnorna är delaktiga på lika villkor.

Den positiva utveckling vi sett när det gäller hbtq-personers lika rättigheter har tyvärr under senare år mött stora bakslag. Vi ser hur människor utsätts för förföljelse, hot och även mördas till följd av hatpropaganda och uppmuntrad okunskap. Det är viktigt att

Sveriges röst för hbtq-frågor globalt är stark och pådrivande. Detta bör ges regeringen till känna.

Civilsamhällets organisationer spelar en viktig roll i biståndspolitiken. Det är viktigt att Sveriges biståndspolitik tar tillvara på civilsamhällets kraft och att utvecklingsamarbete kan kanaliseras via människors frivilliga engagemang. Människa till människa byggs hållbara relationer och starka civilsamhällen som kan stå emot hot från krafter som vill inskränka fri- och rättigheter.

## **En parlamentarisk utredning av Sveriges politik för hållbar global utveckling**

År 2015 blir ett mycket viktigt år för världssamfundet. FN ska då enas om, dels om ett nytt bindande klimatavtal, dels nya mål för att bekämpa fattigdomen. Det är nödvändigt att detta arbete förs samman till en process för att utveckla en agenda för hållbar global utveckling. Bara så kan världen nå ett för alla parter handlingsinriktat avtal med såväl mål som medel för en hållbar värld.

Den nya regeringen deklarerade redan i statsministerns regeringsförklaring att man avsåg att göra en ny biståndspolitisk plattform. Detta trots att bläcket knappt torkat i den nuvarande. Detta är olyckligt och riskerar att hota den kontinuitet som är nödvändig inom biståndspolitiken. I stället för att ännu en gång fokusera på en biståndspolitisk plattform finns skäl att ta nästa steg för att utveckla en politik för hållbar global utveckling drygt 10 år efter antagandet av PGU. Det bör lämpligen ske genom en ny parlamentarisk översyn för att verkligen uppgradera det svenska ramverket post 2015. Detta bör ges regeringen till känna.

## **FN och resolutionerna 1325, 1820 och 1960**

FN utgör en kärna i svensk utrikespolitik. Sverige och EU ska vara en aktiv och konstruktiv kraft i arbetet med att stärka Förenta nationerna (FN). FN har en unik position och legitimitet som måste värnas. För att stärka FN:s förmåga som fredsskapande och fredsbyggande aktör bör Sverige och övriga EU-länder i ökad utsträckning delta i insatser direkt under FN-flagg. Det måste vara självklart för Sverige att driva på så att kvinnor finns med i ledande ställning och också i de uppdrag som FN och EU tar på sig ute i världen.

Sverige ska vara en drivande kraft för att FN-resolutionerna 1325 (Kvinnor, fred & säkerhet), 1820 och 1960 utgör en viktig grund i allt arbete för att förebygga och lösa



konflikter. Det är en förutsättning för hållbara lösningar. Detta bör ges regeringen till känna.

Arbetet för att ytterligare stärka arbetet mot könsstymning sker i samarbete med såväl andra EU-länder och FN-organisationer som det civila samhället. I december 2012 antog FN:s generalförsamling resolution A/RES/67/146 som uppmanar världens länder att avskaffa kvinnlig könsstymning. Denna resolution är ytterligare ett verktyg för att ställa krav på nationella åtgärder mot könsstymning av flickor.

## **Kärnvapenedrustning**

Behovet av att öka det internationella trycket på världens kärnvapenmakter är lika stort som någonsin. Flera av dem har planer på att förnya sina arsenaler, trots tidigare löften om avveckling i utbyte mot att andra stater avstår från anskaffning. Misstron mellan kärnvapenmakter emellan har vuxit på senare tid.

Till det globala icke-spridningsavtalet, Non Proliferation Treaty (NPT), har fram till dags dato 189 stater anslutit sig. Utanför står de länder som under åren skaffat sig kärnvapen samt Sydsudan. Nästa år kommer ännu en översyn av NPT att genomföras i FN:s regi. Det kräver att Sverige nu ökar samarbetet med de stater som vill lägga tyngd bakom kraven på kärnvapenedrustning.

Ett ökat internationellt tryck på de länder som har massförstörelsevapnen är vad som behövs också i fråga om kärnvapen. Sverige har en stark och långvarig tradition av att arbeta för nedrustning och vi har under senare år arbetat aktivt för såväl reduktion av taktiska kärnvapen på vår kontinent som för att göra provstoppsavtalet från 1996 rättsligt bindande. I en tid då kärnvapenarsenaler förnyas krävs starka och tydliga röster för nedrustning från fler länder i Europa. Kärnvapnen har ännu inte fångats in i en konvention. Tiden är därför mogen för Sverige att tillsammans med likasinnade länder gå vidare och arbeta för en konvention om förbud mot kärnvapen. Detta bör ges regeringen till känna.

*Kerstin Lundgren (C)*